28. MEKTUP

۲۸- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّامِنُ وَالْعِشْرُونَ اِلَى مَوْلاَنَا مُحَمَّدٍ صَادِقٍ الْكَشْمِيرِيِّ فِى جَوَابِ اسْتِفْسَارَاتِه﴾

بَعْدَ الْحَمْدِ وَالصَّلَوَاتِ وَتَبْلِيغِ الدَّعَوَاتِ اُنْهِى اَنَّ الْمَكْتُوبَ الشَّرِيفَ قَدْ وَصَلَ وَحَيْثُ كَانَ مُتَضَمِّنًا لاَحْوَالٍ شَرِيفَةٍ مَقْبُولَةٍ صَارَ مُوجِبًا لِلْفَرَحِ وَكَتَبْتَ فِيهِ اَنَّ الْمُعَامَلَةَ فِى الدِّرَايَةِ بَلَغَتْ مَبْلَغًا لاَ اَقْدِرُ حَمْلَ الصِّفَاتِ عَلَى الذَّاتِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ اِلاَّ بِالتَّكَلُّفِ وَاَرَى اَنَّ الْحَقَّ سُبْحَانَهُ وَرَاءَ الْكُلِّ يَنْبَغِى السَّعْىُ اِلَى اَنْ لاَ يَبْقَى هَذَا الْحَمْلُ بِالتَّكَلُّفِ أَيْضًا وَيَنْجَرَّ اْلاَمْرُ اِلَى الْحَيْرَةِ الصِّرْفَةِ **(وَسَئَلْتَ)** اَنَّهُ نُقِلَ فِى الرَّشَحَاتِ عَنْ بَابَا آبْرِيزْ اَنَّهُ قَالَ "لَمَّا عَجَنَ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ طِينَةَ آدَمَ فِى اْلاَزَلِ صَبَبْتُ الْمَاءَ فِى ذَلِكَ الطِّينِ فَمَا يَكُونُ تَأْوِيلُ هَذَا الْكَلاَمِ **(اِعْلَمْ)** اَنَّ الْمَلاَئِكَةَ الْكِرَامِ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِمُ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ كَانَ لَهُمْ دَخْلٌ فِى خِدْمَةِ طِينَةِ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ كَذَلِكَ يَجُوزُ اَنْ يَكُونَ لِرُوحِ الْمَذْكُورِ دَخْلٌ فِى تِلْكَ الْخِدْمَةِ وَاَنْ يُفَوَّضَ اِلَيْهِ خِدْمَةُ صَبِّ الْمَاءِ وَاَنْ يَكُونَ مُطَّلِعًا مِنْ عَالَمِ الْغَيْبِ عَلَى هَذَا الْمَعْنَى بَعْدَ نَشْأَتِهِ الْعُنْصُرِيَّةِ بَلْ بَعْدَ كَمَالِهِ وَيَجُوزُ اَنْ يُعْطِىَ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ لِـلاَرْوَاحِ الْمُجَرَّدَةِ قُدْرَةً تَصْدُرُ بِهَا اَفْعَالُ اْلاَجْسَامِ وَمِنْ هَذَا الْقَبِيلِ مَا اَخْبَرَ بَعْضُ الْكُبَرَاءِ عَنْ اَفْعَالِهِ الشَّاقَّةِ الصَّادِرَةِ عَنْهُ قَبْلَ وُجُودِهِ الْعُنْصُرِيِّ بِقُرُونٍ مُتَطَاوِلَةٍ وَكَانَ صُدُورُ تِلْكَ اْلاَفْعَالِ عَنْ اَرْوَاحِهِمُ الْمُجَرَّدَةِ وَحَصَلَ لَهُمُ اْلاِطِّلاَعُ عَلَى هَذَا الْمَعْنَى بَعْدَ وُجُودِهِ الْعُنْصُرِيِّ وَاَوْقَعَ صُدُورُ هَذِهِ اْلاَفْعَالِ جَمَاعَةً فِى تَوَهُّمِ التَّنَاسُخِ مَعَاذَ اللهِ مِنْ تَوَهُّمِ تَعَلُّقِ تِلْكَ اْلاَرْوَاحِ بِاَبْدَانٍ اُخْرَى وَالرُّوحُ الْمُجَرَّدَةُ هِىَ الَّتِى تَفْعَلُ اَفْعَالَ الْبَدَنِ بِاِقْدَارِ اللهِ جَلَّ سُلْطَانُهُ وَتَوَقُّعُ اَرْبَابِ الزَّيْغِ فِى الضَّلاَلَةِ وَمَجَالُ الْكَلاَمِ فِى هَذَا الْمَقَامِ كَثِيرٌ وَقَدْ فَاضَتْ تَحْقِيقَاتٌ عَجِيبَةٌ فَاِنْ وُفِّقْنَا نُثْبِتْهَا فِى مَحَلٍّ اِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى وَاْلآنَ لَمْ يُسَاعِدِ الْوَقْتُ **(وَسَأَلْتَ)** أَيْضًا اَنَّهُ قَدْ ذُكِرَ فِى الرَّشَحَاتِ

اَنَّ الْخَواجَهْ عَلاَءَ الدِّينِ الْعَطَّارَ قُدِّسَ سِرُّهُ لَمَّا تَأَذّٰى خَاطِرُهُ مِنْ مَوْلاَنَا نِظَامِ الدِّينِ الْخَامُوشِ قُدِّسَ سِرُّهُ اَرَادَ اَنْ يَسْلُبَ عَنْهُ نِسْبَتَهُ فَالْتَجَأَ مَوْلاَنَا فِى ذَلِكَ الْوَقْتِ اِلَى رُوحَانِيَّةِ النَّبِىِّ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ فَوَصَلَ الْخِطَابُ مِنْهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِلَى حَضْرَةِ الْخَواجَهْ اَنَّ نِظَامَ الدِّينِ مِنَّا لَيْسَ لاَحَدٍ مَجَالُ التَّصَرُّفِ فِيهِ وَذُكِرَ فِى مَحَلٍّ آخَرَ مِنْ هَذَا الْكِتَابِ اَنَّ الْخَواجَهْ اَحْرَارًا قُدِّسَ سِرُّهُ سَلَبَ نِسْبَةَ مَوْلاَنَا حِينَ صَيْرُورَتِهِ شَيْخًا كَبِيرًا فَقَالَ مَوْلاَنَا اِنَّ الْخَواجَهْ وَجَدَنَا شَيْخًا فَاَخَذَ كُلَّمَا كُنْتُ نِلْتُهُ وَجَمَعْتُهُ وَصَيَّرَنِى مُفْلِسًا فِى آخِرِ الْاَمْرِ كَيْفَ يَتَصَرَّفُ الْخَواجَهْ اَحْرَارٌ قُدِّسَ سِرُّهُ فِيمَنْ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِى حَقِّهِ اَنَّهُ مِنَّا لَيْسَ لاَحَدٍ مَجَالُ التَّصَرُّفِ فِيهِ (**اِعْلَمْ**) اَنَّ حَضْرَةَ شَيْخِنَا قُدِّسَ سِرُّهُ كَانَ لاَ يَسْتَحْسِنُ هَذَا النَّقْلَ وَكَانَ يَتَوَقَّفُ فِى تَصْدِيقِ سَلْبِ نِسْبَةِ مَوْلاَنَا وَكَانَ يَقُولُ اِنَّ هَذَا النَّقْلَ لَمْ يَثْبُتْ مِنْ مَوْلاَنَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجَامِىِّ وَغَيْرِهِ مِنْ مُرِيدِى مَوْلاَنَا سَعْدِ الدِّينِ الْكَاشْغَرِىِّ الَّذِى هُوَ مُرِيدُ مَوْلاَنَا نِظَامِ الدِّينِ وَلَمْ يُنْقَلْ عَنْ اَحَدٍ مِنْهُمْ بِالرَّدِّ وَالْقَبُولِ وَهُمْ جَمَاعَةٌ كَثِيرُونَ فَمِنْ اَيْنَ سَمِعَهُ مَوْلاَنَا فَخْرُ الدِّينِ عَلِىٌّ وَكَتَبَهُ فَاِنْ كَانَ هَذَا الْخَبَرُ صَادِقًا لَنُقِلَ بِالتَّوَاتُرِ لِتَوَفُّرِ الدَّوَاعِى عَلَى نَقْلِهِ وَحَيْثُ لَمْ يُنْقَلْ بِالتَّوَاتُرِ وَتَقَرَّرَ عَلَى خَبَرِ الْوَاحِدِ عُلِمَ اَنَّ فِى صِدْقِهِ تَرَدُّدًا وَبَعْضُ النُّقُولِ الَّتِى يَنْقُلُهَا صَاحِبُ الرَّشَحَاتِ غَيْرُ هَذَا اَيْضًا بَعِيدٌ عَنِ الصِّدْقِ وَلاَهْلِ هَذِهِ السِّلْسِلَةِ الْعَلِيَّةِ تَرَدُّدَاتٌ فِى صِدْقِ تِلْكَ النُّقُولِ وَهُوَ سُبْحَانَهُ اَعْلَمُ وَاَيْضًا كَانَ حَضْرَةُ شَيْخِنَا قُدِّسَ سِرُّهُ يَقُولُ اِنَّ التَّفْلِيسَ يَدُلُّ عَلَى سَلْبِ الْاِيمَانِ اَعَاذَنَا اللّٰهُ سُبْحَانَهُ مِنْهُ وَتَجْوِيزُ هَذَا الْمَعْنَى مُشْكِلٌ جِدًّا "**رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ**".

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup sorduğu sorulara cevaben Mevlana Muhammed Sadık el-Keşmîri'ye yazılmıştır.

Hamd, salavat ve duaları arz ettikten sonra değerli mektubunuz elimize ulaştı. Makbul ve kıymetli bir takım hallerin bilgisini ihtiva ettiği için sevinmemize vesile oldu. Mektubunda, "Dirayette/bilgide iş o noktaya vardı ki artık sıfatları zata isnat etmekte güçlük çekiyor, Hakk Sübhanehü'yü her şeyin ötesinde buluyorum." diyorsun. Bu isnat işinde güçlük ortadan kalkıp sırf hayret makamına varıncaya kadar gayret sarf etmelisin. Mektubunda, Reşâhât'tan nakille Abriz Baba'nın, "Hakk Sübhanehü Adem'in çamurunu yoğururken suyunu ben döktüm." dediğini ve bu sözün nasıl tevil edilmesi gerektiğini soruyorsun.

Bilmelisin ki; kıymetli meleklerin (ala nebiyyina ve aleyhim es-salatü ve's-selam) Adem'in (aleyhisselam) çamurunun hizmetinde katkısı vardı. Bunun gibi anılan kimsenin ruhunun da bu hizmette katkısı olmuş olabilir. Bu vesileyle çamura su katma işinin kendisine bırakılması ve bu dünyaya geldikten ve kemale erdikten sonra da gayp aleminden buna muttali olması mümkündür. Hakk Sübhanehü'nün mücerret ruhlara bir takım kuvvetler vermesi sebebiyle kendilerinden cisimlere mahsus bazı işlerin sadır olması mümkündür. Nitekim bazı büyüklerin, dünyaya gelmeden asırlar önce zorlu işler yaptıklarına dair verdikleri haberler bu türdendir. Bu işler onların maddeden ayrı bulunan mücerret ruhlarından sadır olmuş ve kendileri dünyaya geldikten sonra bundan haberdar olabilmişlerdir. Bu gibi şeyler bazı kimseleri tenasuh inancına saptırmıştır. Bu ruhların başka bir takım bedenlerle alaka kurduğu (tenasuh) yönünde bir vehme kapılmaktan Allah'a sığınırım. Mücerret ruhlar ancak Allah'ın verdiği bir kudretle bu gibi işleri yapabilmektedirler. Sapıkların bu konudaki beklentisi beyhudedir. Şimdi vaktimiz müsait değil; yoksa bu konuda çok önemli tetkikler ve açıklamalar var.

Mektubunda, Reşâhât'tan nakille; Hace Alaüddin Attar'ın Mevlana Nizamüddin Hamuş'a karşı hatırı incindiği zaman kendisinden nisbetini çekip almak istediğini, bunun üzerine Mevlana Nizamüddin Hamuş'un Peygamberimizin ruhaniyyetine sığındığını ve Peygamberimizden Hace Alaüddin Attar'a *"Mevlana bizdendir, kimsenin onun üzerinde tasarrufu yoktur."* şeklinde bir hitap vaki olduğunu yazmışsın. Buna karşılık aynı kitabın başka bir bölümünde, Hace Ubeydullah Ahrar'ın Mevlana Nizamüddin Hamuş'un ihtiyarlığı döneminde kendisinden nisbeti çekip aldığı ve bunun üzerine Mevlana'nın *"Hace bizi ihtiyarlık dönemimizde yakaladı, ben her ne kadar ona ulaşmaya ve kendimi toparlamaya çalıştıysam da beni yakaladı ve*

sonunda beni iflas ettirdi." dediği nakledilmektedir. Mektubunda bu iki hadiseyi birbiriyle uzlaştıramıyor ve Ubeydullah Ahrar'ın, Peygamberimizin *"O bizdendir, kimsenin onun üzerinde bir tasarruf hakkı yoktur."* dediği bir kimse üzerinde nasıl tasarrufta bulunabildiğini soruyorsun.

Önce şunu bilmelisin ki değerli şeyhimiz bu kıssayı hoş bulmayıp Mevlana Nizamüddin'in nispetinin elinden alındığı haberini doğrulamakta tereddüt ederdi. Şeyhimiz şöyle derdi: "Bu kıssa ne Mevlana Abdurrahman el-Camî'den, ve ne de Mevlana Nizamüddin'in müridi olan Mevlana Sadedin el-Kaşgari'nin diğer müritlerinden aktarılmıştır. Bunların hiçbirisinden bu konuda olumlu ya da olumsuz hiçbir şey nakledilmemiştir. Oysa onlar çok kalabalık bir cemaattır. Mevlana Fahrettin Ali bu kıssayı nereden duymuş da yazmış olabilir? Eğer bu haber doğru olsaydı mutlaka kalabalık gruplar tarafından nakledilirdi. Çünkü hadisenin bu şekilde nakledilmesini gerektiren yeterince sebep vardı. Hal böyleyken kıssanın bu şekilde nakledilmemesi gerçekliğine gölge düşürmektedir.

Bunun gibi Reşâhât sahibinin naklettiği başka kıssalar da vardır ki bunların da doğru olma ihtimali çok uzaktır. Bu silsilenin erbabının bu kıssaların nakli konusunda haklı endişeleri bulunmaktadır. Allah Teâla en iyi bilendir. Ayrıca Şeyhimiz, kıssaya göre Mevlana Nizamüddin'in ifadelerinde yer alan *"Beni iflas ettirdi"* sözünün –Allah korusun- imanı yitirmek anlamına geldiğini söyler ki Mevlana hakkında böyle bir şeyi düşünmek ciddi sorunlara yol açar.

"Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi eğriltme. Bize tarafından rahmet bağışla. Lütfu en bol olan sensin." (Âl-i İmran, 8)

KELİME ANLAMI

28 <اَلْمَكْتُوبُ الثَّامِنُ وَالْعِشْرُونَ **Yirmi sekizinci mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى مَوْلاَنَا

مُحَمَّدٍ صَادِقٍ الْكَشْمِيرِيِّ **Mevlana Muhammed Sadık Keşmiri'ye** *(Ne hakkındadır?)* فِي

جَوَابِ اسْتِفْسَارَاتِهِ **Sorularının cevabı hakkındadır** >

بَعْدَ الْحَمْدِ وَالصَّلَوَاتِ وَتَبْلِيغِ الدَّعَوَاتِ Hamd, salavatlar ve duaları ulaştırdıktan sonra

اُنْهِى Bildiririm ki; اَنَّ الْمَكْتُوبَ الشَّرِيفَ قَدْ وَصَلَ Değerli mektup ulaştı وَحَيْثُ كَانَ مُتَضَمِّنًا

Ve içerdiği için *(Neyi?)* لاَحْوَالٍ شَرِيفَةٍ مَقْبُولَةٍ Şerefli makbul bazı halleri صَارَ مُوجِبًا لِلْفَرَحِ

Sevinmeyi gerekli kıldı وَكَتَبْتَ فِيهِ Sen orada yazmışsın ki; اَنَّ الْمُعَامَلَةَ فِى الدِّرَايَةِ

Dirayet konusundaki muamele بَلَغَتْ مَبْلَغًا Öyle bir dereceye ulaştı ki, لاَ اَقْدِرُ Ben güç

yetiremiyorum *(Neye?)* حَمْلَ الصِّفَات عَلَى الذَّات تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ Sıfatları yüce olan Zat'a hamletmeye الاَّ بِالتَّكَلُّف Ancak zorlukla وَاَرَى اَنَّ الْحَقَّ سُبْحَانَهُ Ve Hak Teâla'yı görüyorum *(Nerede?)* وَرَاءَ الْكُلِّ Her şeyin ötesinde يَنْبَغِى السَّعْىُ Çalışmak gereklidir *(Ne zamana kadar?)* الَى اَنْ لاَ يَبْقَى Kalmayıncaya kadar *(Ne?)* هَذَا الْحَمْلُ بِالتَّكَلُّف أَيْضًا Bu zorla hamledebilme de وَيَنْجَرَّ الاَمْرُ Ve iş varana kadar *(Nereye?)* الَى الْحَيْرَة الصِّرْفَة Sırf hayret makamına (وَسَئَلْتَ) Sen sormuşsun ki; اَنَّهُ نُقِلَ فِى الرَّشَحَات Reşahat kitabında nakledildi *(Kimden?)* عَنْ بَابَا آبْرِيز Baba Abriz'den *(Ne?)* اَنَّهُ قَالَ O demiş ki: لَمَّا عَجَنَ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ Hak Teâla ne zaman ki yoğurdu *(Neyi?)* طِينَةَ آدَمَ Adem'in çamurunu *(Nerede?)* فِى فَمَا يَكُونُ الاَزَلِ Ezelde صَبَبْتُ الْمَاءَ Ben su döktüm *(Nereye?)* فِى ذَلِكَ الطِّين Bu çamura تَأْوِيلُ هَذَا الْكَلاَمِ Bu sözün te'vili nedir? (اِعْلَمْ) اَنَّ الْمَلاَئِكَةَ الْكِرَامَ Bilesin ki; şerefli melekler عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِمُ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Peygamberimize ve onlara salat-u selam olsun كَانَ لَهُمْ دَخْلٌ Onların etkisi oldu *(Nerede?)* فِى خِدْمَة طِينَة آدَمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ Adem (a.s.)'in çamurunun hizmetinde كَذَلِكَ يَجُوزُ Aynı şekilde caizdir *(Ne?)* اَنْ يَكُونَ لِرُوحِ الْمَذْكُور Adı geçen kişinin ruhu için olması *(Ne?)* دَخْلٌ فِى تِلْكَ الْخِدْمَة Bu hizmette etkisinin olması وَاَنْ يُفَوَّضَ اِلَيْه Ve ona verilmiş olması *(Neyin?)* خِدْمَةُ صَبِّ الْمَاءِ Su dökme hizmetinin وَاَنْ يَكُونَ مُطَّلِعًا مِنْ عَالَمِ الْغَيْبِ Ve gayb aleminden muttali olması *(Neye?)* عَلَى هَذَا الْمَعْنَى Bu manaya *(Ne zaman?)* بَعْدَ نَشْأَته الْعُنْصُرِيَّة بَلْ بَعْدَ كَمَالِه Bedensel varlığından hatta kemale erdikten sonra وَيَجُوزُ اَنْ يُعْطِىَ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ Hak Sübhânehü'nün vermesi de caizdir *(Neye?)* لِلاَرْوَاحِ الْمُجَرَّدَة Mücerret ruhlara *(Ne?)* قُدْرَةً تَصْدُرُ بِهَا Kendisiyle ortaya çıkan bir güç *(Ne ortaya çıkan?)* اَفْعَالُ الاَجْسَامِ Cisimlerin işleri وَمِنْ هَذَا الْقَبِيلِ Bu kabilindendir *(Ne?)* مَا اَخْبَرَ بَعْضُ الْكُبَرَاءِ Bazı büyüklerin haber verdikleri *(Neden?)* عَنْ اَفْعَالِه الشَّاقَّة الصَّادِرَة عَنْهُ Kendilerinden sadır olan bazı zor işlerden *(Ne zaman?)* قَبْلَ وُجُودِه الْعُنْصُرِىِّ بِقُرُونٍ مُتَطَاوِلَة Bedensel varlıklarından uzun yıllar önce وَكَانَ صُدُورُ تِلْكَ الاَفْعَالِ Ve bu işlerin meydana gelişi oldu *(Neden oldu?)* عَنْ اَرْوَاحِهِمُ الْمُجَرَّدَة Onların mücerret ruhlarından وَحَصَلَ لَهُمُ الاِطِّلاَعُ Ve onlara muttali olmak hasıl oldu *(Neye?)* عَلَى هَذَا الْمَعْنَى Bu manaya *(Ne zaman?)* بَعْدَ وُجُودِه الْعُنْصُرِىِّ Bedensel varlıklarından sonra وَاَوْقَعَ صُدُورُ هَذِه الاَفْعَالِ جَمَاعَةً Bu fiillerin ortaya çıkışını bir topluluk düşürdü *(Nereye?)* فِى تَوَهُّمِ التَّنَاسُخِ Tenasüh tevehhümüne مَعَاذَ اللهِ Allah'a sığınırız *(Neden?)* مِنْ تَوَهُّمِ تَعَلُّقِ

مِنْ تَوَهُّمِ تَعَلُّقِ تِلْكَ الْاَرْوَاحِ Tenasüh tevehhümüne مَعَاذَ اللهِ Allah'a sığınırız *(Neden?)* بِاَبْدَانٍ اُخْرَى Bu ruhların başka bedenlere girmesi vehminden وَالرُّوحُ الْمُجَرَّدَةُ Ruh-u mücerret *(Nedir?)* هِىَ الَّتِى تَفْعَلُ اَفْعَالَ الْبَدَنِ Bedenin işlerini yapardır *(Ne sebebiyle?)* بِاقْدَارِ اللهِ جَلَّ سُلْطَانُهُ Saltanatı yüce Allah'ın güç vermesi sebebiyle وَتَوَقُّعُ اَرْبَابِ الزَّيْغِ Sapıkların beklentileri *(Nedir?)* فِى الضَّلاَلَةِ Boştur وَمَجَالُ الْكَلاَمِ فِى هَذَا الْمَقَامِ كَثِيرٌ Bu makamda söylenecek söz çoktur وَقَدْ فَاضَتْ تَحْقِيقَاتٌ عَجِيبَةٌ Acayip tahkikatlar farzlasıyla taşmıştır فَاِنْ وُفِّقْنَا نُثْبِتْهَا فِى مَحَلٍّ اِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى Eğer Allah dilerse, bunları başka bir yerde izah ederiz وَالْآنَ لَمْ يُسَاعِدِ الْوَقْتُ Şu an vakit buna müsait değil (وَسَاَلْتَ) أَيْضًا Ve de sormuşsun ki; اَنَّهُ قَدْ ذُكِرَ فِى الرَّشَحَاتِ Reşahat'ta zikrolundu ki; اَنَّ الْخَوَاجَهْ عَلاَءَ الدِّينِ الْعَطَّارَ قُدِّسَ سِرُّهُ Hâce Alauddin Attar (k.s.) لَمَّا تَأَذَّى خَاطِرُهُ Ne zaman ki hatırı incindi *(Kimden?)* مِنْ مَوْلاَنَا نِظَامِ الدِّينِ الْخَامُوشِ قُدِّسَ سِرُّهُ Mevlana Nizamuddin Hamuş'tan (k.s.) اَرَادَ اَنْ يَسْلُبَ عَنْهُ نِسْبَتَهُ Ondan nisbetini almak istedi فَالْتَجَأَ مَوْلاَنَا فِى ذَلِكَ الْوَقْتِ Mevlana da o vakitte sığındı *(Kime?)* اِلَى رُوحَانِيَّةِ النَّبِىِّ Peygamberimizin ruhaniyetine عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Ona ve ehline salat-u selam olsun فَوَصَلَ الْخِطَابُ مِنْهُ Ve peygamberimizin sözü ulaştı صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ Allah ona salat-u selam eylesin *(Kime ulaştı?)* اِلَى حَضْرَةِ الْخَوَاجَهْ Hazreti Hâce'ye *(Ne diye?)* اَنَّ نِظَامَ الدِّينِ مِنَّا 'Nizameddin bizdendir لَيْسَ لاَحَدٍ Kimsenin yoktur *(Neyi?)* مَجَالُ التَّصَرُّفِ فِيهِ Onda tasarruf gücü' diye (bir söz ulaştı) وَذُكِرَ فِى مَحَلٍّ آخَرَ مِنْ هَذَا الْكِتَابِ Bu kitabın başka bir yerinde zikredilmiş *(Ne?)* اَنَّ الْخَوَاجَهْ اَحْرَارًا قُدِّسَ سِرُّهُ Hâce Ahrar (k.s.) سَلَبَ نِسْبَةَ مَوْلاَنَا Mevlana Nizameddin'in nisbetini almış *(Ne zaman?)* حِينَ صَيْرُورَتِهِ شَيْخًا كَبِيرًا Yaşlı bir kimse olduğunda فَقَالَ مَوْلاَنَا Mevlana da demiş ki: اِنَّ الْخَوَاجَهْ وَجَدَنَا شَيْخًا Hâce bizi yaşlı buldu فَاَخَذَ Ve aldı *(Neyi?)* كُلَّمَا كُنْتُ نِلْتُهُ وَجَمَعْتُهُ Elde ettiğim ve topladığım herşeyi وَصَيَّرَنِى مُفْلِسًا فِى آخِرِ الْاَمْرِ Ve beni işin sonunda müflis eyledi كَيْفَ يَتَصَرَّفُ الْخَوَاجَهْ اَحْرَارٌ قُدِّسَ سِرُّهُ Hâce Ahrar (k.s.) nasıl tasarruf edebilir *(Nerede?)* فِيمَنْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِى حَقِّهِ Rasulullah'ın (s.a.v.) kendisi hakkında dediği kişide *(Ne dediği?)* اَنَّهُ مِنَّا لَيْسَ لاَحَدٍ مَجَالُ التَّصَرُّفِ فِيهِ 'O bizdendir kimse onda tasarruf edemez' (اِعْلَمْ) Bilesin ki; اَنَّ حَضْرَةَ شَيْخِنَا قُدِّسَ سِرُّهُ Şeyh hazretlerimiz (k.s.) كَانَ لاَ يَسْتَحْسِنُ

Hoş bulmuyordu *(Neyi?)* هَذَا النَّقْلَ Bu rivayeti وَكَانَ يَتَوَقَّفُ Ve tevakkuf ediyordu *(Nerede?)* فِى تَصْدِيقِ سَلْبِ نِسْبَةِ مَوْلاَنَا Mevlana'nın nisbetinin alındığını tasdik etmede وَكَانَ يَقُولُ مِنْ مَوْلاَنَا عَبْدِ Ve diyor ki; اِنَّ هَذَا النَّقْلَ لَمْ يَثْبُتْ Bu rivayet sabit olmamıştır *(Kimden?)* الرَّحْمَنِ الْجَامِيِّ Mevlana Cami'den وَغَيْرِهِ مِنْ مَرِيدِى مَوْلاَنَا سَعْدِ الدِّينِ الْكَاشْغَرِىِّ Ve ondan başka Mevlana Sadedin Kaşgari'nin müritlerinden الَّذِى هُوَ مُرِيدُ مَوْلاَنَا نِظَامِ الدِّينِ Ki, o Mevlana Nizameddin'in mürididir وَلَمْ يُنْقَلْ عَنْ اَحَدٍ مِنْهُمْ Onlardan birisinden naklolunmamıştır *(Ne ile?)* بِالرَّدِّ وَالْقَبُولِ Red ve kabul ile وَهُمْ جَمَاعَةٌ كَثِيرُونَ Onlar kalabalık bir gruptur فَمِنْ اَيْنَ سَمِعَهُ مَوْلاَنَا فَخْرُ الدِّينِ عَلِىٌّ Mevlana Fahreddin Ali onu nereden duymuş وَكَتَبَهُ Ve yazmış فَاِنْ كَانَ هَذَا الْخَبَرُ صَادِقًا Eğer bu haber doğru ise لَنُقِلَ بِالتَّوَاتُرِ Elbette tevatürle naklolunurdu لِتَوَفُّرِ الدَّوَاعِى Gerektiren şartlar oluştuğu için *(Neye?)* عَلَى نَقْلِهِ Onun naklolunmasına وَحَيْثُ لَمْ يُنْقَلْ بِالتَّوَاتُرِ Madem ki, tevatürle naklolunmadı وَتَقَرَّرَ عَلَى خَبَرِ الْوَاحِدِ VE haberi vahid üzerine karar kılındı عُلِمَ اَنَّ فِى صِدْقِهِ تَرَدُّدًا Bilindi ki bunun tasdikinde tereddüt vardır وَبَعْضُ النُّقُولِ Bazı nakiller الَّتِى يَنْقُلُهَا صَاحِبُ الرَّشَحَاتِ Ki, Reşahat sahibi onları naklediyor غَيْرُ هَذَا Bu nakilin dışında *(Nedir?)* عَنِ الصِّدْقِ أَيْضًا بَعِيدٌ Aynı şekilde doğruluktan uzaktır وَلاَهْلِ هَذِهِ السِّلْسِلَةِ الْعَلِيَّةِ Bu yüce silsilenin ehli için vardır *(Ne?)* تَرَدُّدَاتٌ فِى صِدْقِ تِلْكَ النُّقُولِ Bu tür nakilleri doğrulamakta tereddütler وَهُوَ سُبْحَانَهُ اَعْلَمُ Allah Sübhânehü daha iyi bilir وأَيْضًا كَانَ حَضْرَةُ شَيْخِنَا قُدِّسَ سِرُّهُ Ve de Hazreti Şeyhimiz (k.s.) يَقُولُ اِنَّ التَّفْلِيسَ Diyordu ki; iflas etmek اَعَاذَنَا اللهُ سُبْحَانَهُ مِنْهُ Allah bizi bundan korusun يَدُلُّ عَلَى سَلْبِ الاِيمَانِ İmanın alındığına delalet eder *(Nedir?)* مُشْكِلٌ جِدًّا وَتَجْوِيزُ هَذَا الْمَعْنَى Bu manayı caiz görmek Cidden müşkildir رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا Ey Rabbimiz! kalplerimizi hidayete erdirdikten sonra kaydırma وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً Ve bize katından rahmet ver. اَنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ Muhakkak ki sensin ziyade hibe edensin.